ب) مبحث اصول عملیه

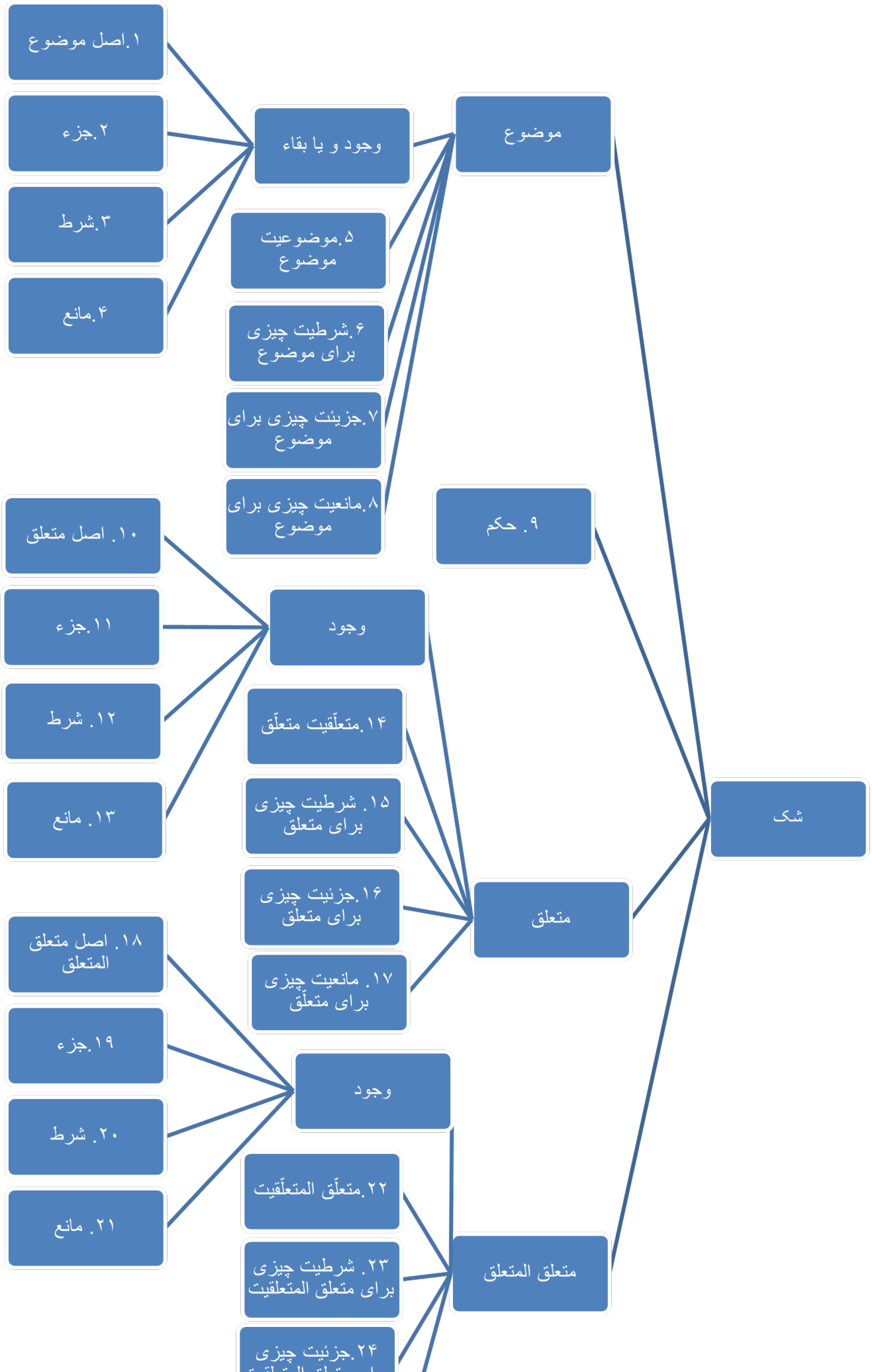
اقسام شکّ در حکم و موضوع

ابتدای مباحث الاصول العملیة

شک ای در [۱]- وجود موضوع ای [۲]-جزء ای [۳]- شرط ای [۴]- مانع از آن است، و ای در [۵]-موضوعیّت موضوع ای [۶]- جزئیّت و ای [۷]-شرطیّت ای [۸]-مانعیّت چیزی برای آن است(با علم به اصل حکم)،

و [۹]-ای شکّ در اصل حکم است بدون هیچ شکّی در موضوع و ای متعلّق،

ای [۱۰]-شکّ در تحقق و امتثال متعلق است و [۱۱]-ای جزء و [۱۲]- شرط و [۱۳]-مانع و ای [۱۴]-در اصل متعلّق با علم اجمالی به حکم و ای [۱۵]-در شرطیّت و [۱۶]-ای جزئیّت و [۱۷]-ای مانعیت چیزی برای متعلّق است.

اول و دوم و سوم و چهارم، شبهه ی موضوعیه است و شکّ در اینها شک در تکلیف است و نیز ۱۰ الی ۱۴ و ۹ و ۷ و ۶ و ۵ و شکّ در اینها شکّ در مکلّف به است و نهم شبهه ی حکمیّه تکلیفیه است و ۱۳ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ شبهه حکمیه وضعیه است، و متفرع بر چهار صورت اول.

در شبهات موضوعیه، شک در وجود امر جزئی است و بالنتیجة در حکم جزئی و در شبهات حکمیه، در جعل حکم کلّی و ای موضوع و متعلّق به نحو کلّی است.

تعلیقه بر اصول فقه مظفر، ج ۲، ص ۲۹۵

در احکام وضعیّه، متعلّق با موضوع یکی است؛ چه حکم وضعی نفسی و چه تضایفی(نجاست-ملکیت[1])

شک هرگز در حکم جزئی بالذات نمی‌شود؛ پس شک اگر در موضوع جزئی و ای متعلّق جزئی باشد، شبهه ی موضوعیّه است و اگر در موضوع کلّی و ای متعلّق کلی و ای حکم کلّی باشد،شبهه حکمیه است که اول و دوم، وضعی و سوم تکلیفی است و شبهه موضوعیّه که ناشی از شکّ در موضوع جزئی باشد، شکّ در تکلیف است ثانیاً و بالتبع؛ چون شک در موضوع،اثری بالذات ندارد.

حکم شبهه موضوعیه و حکمیه، هر دو به عده شارع است اما حلّ شبهه موضوعیه به عده خود مکلف حل دوم به عده شارع است.

تعلیقه اصول فقه مظفر، ج ۲، ص ۲۹۴

---

[1] ظاهراً کلمه نوشته شده، ملکیت است

بازبینی #1
ایجاد شده 23 مارس 2025 10:46:43 توسط ... .
به روزرسانی شده 23 مارس 2025 10:49:08 توسط ... .